

Istotako latinska lastna imena: Ovidius, Ovidija, Nepos, Nepota, Cicero, Cicerona itd. Le pri grških imenih na »ai in »oi ter latinskih na »ae bi se mogli zediniti in pisati »ai in »ae z e, oi z i: Thebe, Theb (namesto Thebai), Delfi, Delfov (namesto Delfoi), Cume (namesto Cumae); končnico »tius bi pisali v imenovalniku tako, v roditeljskem pa »cija, ako ne »tija: Horatius, Horacija (»tija), Propertius, Propercija (»tija).

Kralja Oidípa v vzornem Sovretovem prevodu moramo tedaj najtopleje priporočati. Prevajalec je z njim obogatil slovensko slovstvo za eno najvažnejših in najpomembnejših del svetovnega slovstva. Dr. F. B.

O. Randi: La Jugoslavia. Izdal «Istituto per l'Europa orientale in Roma». Napoli, 1922. 582 str. in 3 skice.

Priznavam, da sem z veliko muko prečital to knjižuro ter se počeno odahnil, ko sem bil pri kraju. Smejati sem se moral geografskim paralelam, srditi se na avtorjevo sovraštvo do nas, a žal mi je bilo italijanskih čitateljev, ki jim avtor daje rog za svečo.

Dovoljeno mi bodi s paberkovanjem po knjigi dokazati te svoje misli!

Kakor je avtor fantastičen v svojih političnih refleksijah, prav tak je v geografiji. Jugoslavijo prisposodablja osebi, ki je s čelom obrnjena proti severu, hrbet ima na Jadranu, levo ramo na Alpah in desno med Donavo in Egejskim morjem. Spodnjega dela života ta «oseba» kakor da nima; vanj se je nemara stisnil avtor sam in gleda od tam tako obliko Jugoslavije. Poleg tega je Jugoslavija «hiša», ki ima samo dva glavna zidova: Alpe in razvodje med Jadranskim morjem; ostale dve strani jugoslovanskega «trapeca» sestojita iz dveh zelo tankih in prozornih sten («pareti»). Iz vsega pa — pravi avtor — se vidi, da ta zgradba ni originalno delo inženjerja, marveč nekega zidarskega mojstra, ki je postavil samo streho na dvorišče sredi tujih hiš. A kaj pomeni to? Da počiva naša «hiša» (država) na tujih «zidovih», da smo mi torej parasitje, ki sesajo kri svojih sosedov in da na ta način životarimo. To je takšna brezobrazna trditev, da jo je mogel izreči — brez dokazov — samo naš renegat, g. Randić! Uporabljajte parasitstvo rajši za svoje ljudi, g. Randić, ker se oni — a ne mi — plazijo po tujih državah, izkoriščajoč tujo last. A kdo naj bi bil ta «zidarski mojster»? Tega nam je avtor zamolčal. — V zgodovinskem pregledu, nekaki zbirki podatkov in lažnih refleksij, pravi, da mi (SHS) do pred petdesetimi leti nismo imeli od svojih ljudi napisane svoje zgodovine. Kaj naj rečem na tako laž? Quem deus perdere vult, dementat prius! Ta zgodovina pa je — ipak — «rekonstruirana» na ta način, da so naši historiki «skrpali» (mettere insieme) podatke o zgodovini narodov, ki so nam bili sosedje ali ki so nam gospodovali. To se enostavno pravi, varati čitatelja! In vrh tega: kateri narod v Evropi je kdaj bil obdan s kitajskim obzidjem tako, da bi se politično razvil, a ne bi nikdar prišel niti v najmanjši stik ali vsaj tuptatam — deloma, ako ne popolnoma — pod suverenost drugega naroda? Mar zgodovina Italije — da sploh nekaj navedem — ne sestoji iz zgodovine Langobardov, Arabcev, Normanov, Nemcev in drugih? Ako pa se ozremo samo na kulturne razmere, ali so tudi te pri nas tuje? In ali je vsa italijanska kultura originalna? Njen temelj je grški (oziroma orientalski) in ta temelj so Italijani «nacionalizirali». Tak proces se je izvršil tudi pri drugih narodih, pa tudi pri nas; ponekod je ta «nacionalizacija» bila jačja, ponekod slabjša. In kakor ima originalne (nacionalne) črte italijanska, prav tako jih ima — in morda še bolj — tudi naša kultura. Nas je ni sram, te naše kulture, ali pa se avtor sramuje svoje «mesticke» kulture, ne vem.

Po avtorjevem pojmovanju naše historije naša država nikakor ne more imeti svoje lastne «fiziognomije»: to je nekaka «nevtralna» zemlja, ki so jo obsvetljevala in jo bodo tudi v bodoče obsvetljevala tri ekonomska, intelektualna in politična središča: Rim (nemara po fašistih), Carigrad (morda po sultanu) in Dunaj-Budimpešta (najbrž po Habsburžanih). To so resnično fantazije človeka z neurejenimi možgani! Treba bi bilo tedaj, naj bo Italija n. pr. odsej naše «ekonomske» središče; Carigrad naše «intelektualno» in Dunaj-Budimpešta naše «politično» središče. Kako lepo bi bilo pri nas: mleko in med bi se pretakala po vseh kanalih Jugoslavije, vsi bi se z njima odteščali in odžejali — edino mi bi ostali lačni in žejni; fašistovski Rim bi nas ekonomsko zagril in razpel svoje mreže preko Jadrana. Toda avtor naj si zapomni: na Balkanskem polotoku so se raztrgale mreže Nemcem in Madžarom in isto se bo zgodilo tudi Italijanom, ako bodo sledili njih šovinističnim stopinjam.

Za tem hoče avtor podati tudi «dokaze», da je Italija «upravičena» razširiti svojo — ni točno povedano: ali politično, intelektualno ali ekonomsko — suverenost preko naše zemlje; v to svrho je postal on zgodovinar in linguist. Po naših krajih, ne samo po primorskih, marveč tudi v notranjosti države, je namreč precej imen, ki nas spominjajo na gospodstvo starih Rimljanov in na imigracijo modernih Romunov. To so n. pr. imena «Rumia», «Rama», «Palanka» (to je «forma speciale di palizzata romana»), potem «Niš» (Naissus), «Lipljana» (Ulpiana), «Dioleca» (Duklja), «Sirmium» (Srem), nato Durmitor, Visitor, Orijen i. dr. Pa kje je kak resen človek, in najsi bo tudi politik, ki bi se zatekel k toponomastiki, da bi dokazal pravico lasti in posesti svojega naroda nad zemljami drugega naroda? Po tem načelu bi morale najmanj polovica Evrope pripadati Italijanom kot naslednikom Rimljanov, južna Španija Arabcem, južna Italija Grkom, kraljevina SHS pa Skiptarom, ne pa Italijanom (ker so oni starejši od teh) itd. Do takšnih absurdnosti nas vodijo avtorjeve razlage. Obregnil se je tudi ob naš jezik, pa trdi, da je «zelo oddaljen od popolnosti»; kakor da je italijanski jezik dovršen. Naj pogleda avtor v prirodoslovni besednjak, pa bo našel na tucate in tucate tujih besed (duna, talveg, micaachisto, loess itd.), dočim so naši izrazi povsem narodni. Kar pa se tiče izrazov v navadnem življenju, naj avtor navede en sam jezik na svetu, ki bi imel toliko izrazov za razne rodbinske zveze kakor naš.¹ Vsaka malenkost na ladji, vsako orodje v poljedelstvu, obrti in v hiši ima svoje nacionalno ime. Ampak znanstveni besednjak še ni popoln, pravi on. Gotovo nil Samo da velja to tudi za Italijane; zakaj, dokler se kaka nova znanstvena pridobitev razvija, morajo tudi Italijani kovati nove besede, ker jih ljudstvo nima. Tako delamo mi, tako delajo i drugi národi.

Iz tega sledi nebroj «dokazov», ki naj bi potrdili pravice Italijanov vsaj do vztočne obale Jadranskega morja. Kot naslednica Venecije in «osvoboditeljica» zatiranih narodov ima Italija dolžnost, skrbeti za nov procvit Jadrana. In kako bo Italija izvršila to svojo dolžnost? Poskrbela bo, da se na Balkanskem polotoku (beri: SHS) razvije «moderno grajansko življenje». Po vsem tem bi se moglo misliti, da je Italija v tem pogledu vzorna zemlja: kot da je tam iztrebljena vsa «mafija», kot da ni nobenega fašista več, ki pobijajo naše rojake in uničujejo njih imetje, kakor da so Kalabrezi postali najnedolžnejša jagnjeta, kakor da so bergamski prebivalci (vallate di Bergamo) postali sami svetli duhovi

¹ To je sijajen dokaz velike rodbinske razsežnosti nekdanje «zadruga» in morda tudi «plemena».

— in vsi ti ljudje nam doneso svojo modrost in bodo «modernizirali» naše grajsko življenje.

Na dolgo in široko je razloženo politično detinstvo naše države; poudarjena je vsaka tudi najmanjša malenkost, vse to pa ravno obremenjuje celo poglavje: v ti veliki množici podrobnosti se čitatelju gubi glavna nit, tako da od «samih dreves ne vidi gozda». (Konec prih.)

Dr. A. Gavazzi.

V. V. Janković: Ivan Mandušin. Portre novela. Beograd. Izdanje knjižare Gece Kona. 1922. 210 str.

Iz preobilice najraznoličnejših povesti, novel in romanov, ki se sedaj pojavljajo na knjižnem polju, moram pričujočo «portre-novelo» imenovati — prvovrstno izjemo. Kakor na liriko in dramo, tako vplivajo najnovejše struje tudi na epiko in romanopisci se zatekajo k najbizarnejšim načinom, po katerih «obdelujejo» temu primerno, včasih docela nezmislno vsebino, le da bi se s svojo hiperoriginalnostjo obdržali vsaj nekaj mesecev na površju.

V tem oziru pa je Jankovićevo delo docela nasprotno. O kaki prenapetosti in radiotelegrafski mrzličnosti sloga še govora ni, dasi prikazuje avtor razburkano življenje povojne mlade generacije. Ta novela, ki bi jo tudi lahko nazval povest, močno spominja na romane velikih ruskih realistov, osobito na Dostojevskega. Nikakih mističnih fraz in lažnivih kozmičnosti, ki dandanes zastrupljajo dve tretjini leposlovja, temveč vsaka stran je docela izraz velikega pripovednega umetnika.

Vse dejanje se večinoma odigrava v dialogih, na sestankih prijateljev, kjer se seznanimo z bohemom Martićem, slikarjem Ivanovićem, cinikom in nihilistom Grkovićem, večnim romarjem Teodorovićem in drugimi, z igralko Belo in skrivnostno Jeleno. Glavna oseba, na katero je pisatelj osredotočil vso svojo pažnjo, je Ivan Mandušin, ki trpi, kakor vsi ostali, na osobiti boleznii duševnega suženjstva. Tega duševnega suženjstva se zavedajo šele zdaj, ko je po strašni vojni padla ostudna krinka materijalizma, ki se je vtihotapil tudi v umetnost pod lažnivo podobo poezije, a je bil le pobarvano poželjenje mesa. In zdaj se je začel oglašati duh in ta osvobojajoči se duh vznemirja s svojim strašnim ječanjem vse te ljudi, ki se vijejo kot nemočni pritlikavci v viharini borbi mesa in duše. Sijajno je prikazana pojavljajoča se «velika revolucija — osvoboditev Duše»; skozi vso knjigo se oglašá krik kozmičnega zakona, ki uravnava vse človeško življenje, večnega — E t o s a.

Zato je ta knjiga v polni meri moderna, nastala v sedanjosti in je ne le za sedanjost, temveč brez dvoma tako voren spomenik našega časa tudi za bodočnost, kot so za polpreteklo dobo romani Niels Lyhne, Madame Bovary, Očetje in sinovi i. dr.

Z ozirom na vse te prednosti Jankovićevega dela moram knjigo samo najtopleje pohvaliti in le obžalujem, da Slovenci še nimamo romana, ki bi slično prikazal do najglobljih globin življenje naše generacije ter razkril nje duševnost v vsej goloti.

Miran Jarc.

Robert d'Humières: Knjiga o lepoti. Mladi pesnik filozof je obelodanil pred vojno v *Mercure de France* članek o katoliškem preporodu. L. 1915. pa mu je izstrelek prestrigel nit življenja. Njegovo slovatenno zapuščino je izdal znani slovanoljub Camille Mauclair pod gornjim naslovom. D' Humières spaja modrost in moralo v lepoto; posebno rad je navajal Flaubertovo geslo: «Lepota je višja pravičnost». V čiščenju Lepote vidi jutrišnjo vero, češ, ona nas tolaži v težavah in trpljenju, streže himeram in je vredna upov. Že Schopenhauer je bil zaslutil to možnost. A pota do tja so negotova. Z nasmeškom ste morda

Ker pa avtor že izza leta 1903. ne mara polovičarskih ljudi in hodi najrajši na trdih tleh, pri njem sentimentalnega idealizma ne pričakujemo, te obične mikavnosti «romanov». Trda — pa ne ogorčeno trpka — je njegova sodba o človeku, zlasti o ženski; robata, res prerobata je včasih tudi njegova dikcija. Vendar, dāsi pravi (str. 94.) «človek včasih res ne vé, zakaj je Bog ženske ustvaril v človeški podobi» ali (str. 156.) «umekniti se svetu zaradi ene ali pa sto žensk, more le tepec», privre ob usodnih, baš odločujočih trenutkih prava, iskrena, elementarna, človeštvu kljub vsemu prirojena srčna mehkost na dan: koprneča želja ene junakinje, da bi imela otroka, nas na mah sprijazni z njenimi nam sicer ne baš simpatičnimi čini; glavna junakinja, vobče zločinska, pa odpre prave zatvornice svojega srca še pravočasno za roman, a seveda prepozno zase, ob smrti. Da se končno obe najsočnejši osebi v romanu srečno «dobita» — pravi «zakon» to kajpada menda ne bo — pač ni le koncesija bralcem, ki si želijo takega konca, ampak tudi odgovarja zunanjim in notranjim pogojem. *Dr. Jos. Tominšek.*

Randi O.: La Jugoslavia. Izdal Istituto per l'Europa orientale in Roma, Napoli, 1922. 582 str. in 3 skice. (Konec.)

V tretjem poglavju razpravlja o ekonomski vrednosti in o bogastvu tal. Kakor rdeča nit se vije avtorjeva misel, da naša država niti v poljedelskem niti v rudarskem pogledu ni toliko vredna, kakor jo proglašajo mnogi ljudje. Pa zakaj se potem Italijani trgajo za to našo zemljo, ako ni produktivna? Po naših vodnih silah se jim skomina; tu bi hoteli naložiti kapital v svojo korist in na našo škodo. Avtor namreč trdi, da tvori naša država nekakšen prehod med zapadom in vzhodom, med donavsko Evropo in Sredozemskim morjem in mora zaradi tega brezpogojno služiti internacijonalnim zahtevam (... deve subire inevitabilmente una ... servitu internazionale). Mi bi torej morali biti — izraz je oster — slugē vsem, pa seveda tudi Italiji. Mislim, da se brezobrazneje ni izrazil nihče, niti ne o Culukafrih.

Kar se tiče financ (četrto poglavje), je nakopičil avtor sem vse mogoče, največ o bankah in njih kapitalih, zlasti o «Narodni banki». Omenja, kako so naše banke vezane na tuje denarne zavode, toda niti na enega italijanskega. Ne vem, ali z nekim prezirom ali z neko žalostjo poudarja, da je italijanski kapital na našem teritoriju izza okupacije investiran samo v podjetjih. Obžaluje, da je naša država sprejela VII. člen (1. alinejo) rapallske pogodbe, češ «(Jugoslovani) so zaprli vrata prodiranju italijanskega kapitala». In prav jim je! Mi bi — po njegovih mislih — morali povsod ugoditi aspiracijam Italijanov na našem teritoriju, oni pa naj za vzdarje svobodno denacijonalizirajo in materijelno upropaščajo naše sonarodnjake na Primorskem.

Poglavje o «Administraciji» je zbirka vsega mogočega. Pričenja se z javnim poukom in govori nato o drugih kulturnih ustanovah (Matiče, gledališča, arhivi, biblioteke, Sokoli in podob.). To je res kakor pesek v oči; avtor ni vedel, kam naj vse to uvrsti, pa je natrpal v «administracijo». Sem je vštulil legislacijo, rekrutacijo vojakov in nato — čudo božje! — socijalizem in komunizem (njun razvoj, sestanke, kongrese, Korač, Lapčević e tutti quanti), potem famozno «Obznano». Razen tega govori — vse v poglavju o administraciji — o «verskih vprašanjih»: o katolicizmu, pravoslavju, islamu i. dr., o številu teh vernikov, o njih cerkvah, o «kancelparagrafu», o tisku in časopisju, o vojski (Črna roka in Bela roka), o trgovski mornarici ter o drugih vprašanjih, ki niso niti v najmanjši zvezi z državno administracijo. Naposled se je razbesedil tudi o zunanji politiki ter poudarja tu odnošaje med Jugoslavijo in Italijo. Na tem potu mu hočem slediti nekoliko bolj v podrobnosti.

«Meja med tema dvema državama bi brez dvomno morala iti po razvodju na Julijskih planinah.» Naj ga torej vprašam: kdo ga je pooblastil porabljeni ta kriterij kot politično mejo? Ali znanost ali njegova «ljubezen» do nas? Kje bi n. pr. bila meja med Španijo in Portugalom, Francosko in Nemško, Švico in Italijo (odnosno Francijo in Nemčijo), dalje med Poljsko in Nemčijo ter stotina drugih meja? Avtor naj si zapomni: prirodnih meja ni moči izpremeniti z nikakimi političnimi ekspektoracijami; človek je — ne izvzemši avtorja — preneznatno bitje, da bi s svojimi možgani izpreminjal kolosalne prirodne tvorevine. Če bi bil on konsekventen, bi moral podaljšati to razvodje do kraja — ne pa, da je obstal na Julijskih planinah —, t. j. potegniti ga sredi hrvatske visočine, po Dinarskih planinah, po Durmitoru in dalje po albanskih planinah, pa bi mu tako ves jadranski zaliv padel v roke in njegov sen o «mare nostrum» bi se izpolnil. Kakor so trhli drugi njegovi nazori, tako je tudi ta. Pameten človek, tudi če ni strokovnjak, vé, da gore s svojo podlago ne dele, marveč spajajo dve sosednji zemlji. Vsak začetnik vé, da n. pr. Ural ne deli Evrope od Azije kakor tudi Kavkaz ne; Apenini spajajo jadransko in tirensko Italijo, Pireneji družijo levo stran garonske z levo stranjo ebrove kotline itd. In kakor prehaja gora po svojih pobočjih v dve nasprotni strani, tako mora teči tudi voda. Razvodje loči samo dve smeri, v katere reke teko; ono n. pr. Apeninov ne deli na dva posebna pogorja. Po neprirodnem načelu o razvodju bi morala biti Italija razdeljena na dve — recimo — državi: na jadransko in tirensko ter bi Jugoslavija mogla — po tem principu — zahtevati záse jadransko Italijo, kakor zahtevajo Italijani záse jadransko Jugoslavijo. Smešno, kaj?

Vrhutega gore niso meje — in to je važno — niti v nacionalnem pogledu, ker so ljudstva izmenoma prešla preko njih že od davna; niso Julijske Alpe meja med Slovenci in Italijani; niti ne dele Karpati Slovakov od Poljakov, niti ne ločijo Alpe Nemcev od Italijanov in ne tvorijo kitajskega zidu med Francozi in Italijani. Avtor bi moral vedeti, da ravno v Alpah italijanski jezik stopnjema prehaja v francoščino. A to se dogaja povsod: manjše ali večje skupine nekega naroda so prešle in še danes prehajajo preko gorskih prelazov na teritorij drugega naroda in obratno; na ta način se «pomeša» dvoje različnih jezikov v eno «celoto», ki velja potem kot prehodni jezik. Ako torej razvodje ne more tvoriti meje med Slovenci-Hrvati in Italijani, morajo to biti najnižje točke (oziroma črte) na površini zemlje. Zlasti je to morje, ki je v tem pogledu odločujoči faktor. In kaj razmejuje Italijo od Španije, Britanijo od celinske Evrope, Finsko od Švedske, Japonsko od Kitajske, Evropo od Afrike in Amerike itd., ako ne morje? Tako tudi Jadransko morje od «začetka» do «konca» v svojih najglobočjih globočinah tvori mejo med Italijo in Balkanskim polotokom. Od najsevernejše točke na Jadranu dalje gre prirodna meja po kopnem — avtor bo pobesnel, a mu ne morem pomagati — po Tilmentu. Popolnoma znanstveni — geomorfološki — razlogi so, ki brez ugovora dajejo prednost tej meji pred vsako drugo. Na tem mestu se ne morem spuščati v podrobnejše razlaganje; omenim naj samo, da so vzpetine na zapadu Tilmenta povsem druge oblike nego na vzhodu ter da so tudi na drug način nastale. Če pa bi se hotel posluževati avtorjevih metod, bi se mu slabo godilo. Kakor se on zateka k romanski toponomastiki na Balkanu, bi tudi jaz lahko storil s slovenskimi imeni v današnji Italiji. Ni še minulo mnogo let, kar so se Slovenci — čujte — razprostirali do Tilmenta; še danes obstojata v dolnjem toku tik do obale dve naselji: «Gradisca» in «Gradiscutta», ki sta temu živi prič. Pa kje je še ona velika množica slovenskih imen naselij med Tilmentom in Sočo? N. pr. Pasion schiavonesco,

Martignacco, Santa Maria Sclavonica, Segnacco, Moimacco, Ziracco itd. Kakor se vidi iz tega, se je naša etnografska meja v Italiji — v našo škodo — znatno izpremenila in to pod vtisom nemoralnih načel. Dokler bodo etniške diference obstojale, bodo morale veljati tudi meje. Glavno pa, kar treba, da se vpošteva, je: svobodna volja posameznikov, da se priključijo oni (eventualno nacionalni) skupini ljudstva, ki jim najbolj konvenira.

Popolnoma deplasirana, da ne rečem zlobna, pa je trditev, da je Italija «težeč za svojim narodnim edinstvom in za izvršitvijo svoje nove kulturne misije, morala proti svoji volji» — kako iskreno! — «priključiti si manjše tuje narodne skupine». A kakšna bi naj bila ta nova kulturna misija Italije? Mi je ne potrebujemo, bodisi taka ali taka!... To svojo kulturno misijo mora najbrž Italija izvršiti najprej na Primorskem. V resnici — pravi milostljivo avtor — «Italija ne zahteva od teh ljudi, da bi takoj (da oggi al domani) postali Italijani; naj spoštujejo samo geografijo in Italijo, mi pa bomo spoštovali njih jezik in narodnost» — tako bržčas kot so to delali doslej. Velika ententa je prodala Italiji preko pol milijona Slovencev in Hrvatov (tako šteje avtor sam) kakor živino zaradi svojih velekapitalističnih ciljev, in avtor ima še drzno čelo, braniti to mešetarsko (londonsko) pogodbo! Vrh vsega pa še pravi, da «morajo biti Jugoslovani Italiji hvaležni, da jim je amputirala one zemlje (t. j. Primorsko)». In hoteč dokazati to abotno trditev, navaja tri razloge. Če bi Jugoslovani zavladali nad Primorjem, bi nikoli ne mogli uničiti italijanskega elementa, ker je ta daleko bolj kulturn. Pa menda vendar niso «Bumbari»¹ kulturnejši od istrskih Hrvatov ali «Muggiesi» od goriških Slovencev? — Razen tega, pravi, bi Slovenci ne mogli odoleti nemškemu pritisku, t. j. ne bi bili mogli preprečiti, da se ne bi Nemci ponovno ugnezдили v Trstu, ter bi siromaki ponovno pali pod nemško despotijo, namesto da so pali — to pravim jaz — pod italijansko. Kako dobrega srca je avtor! — Tretji razlog je prav tako klasičen. Trst je sedaj pod Italijo — tako pravi avtor sam — kot trgovska luka padel, ker ga Avstrija ne uporablja, a bi pod Jugoslavijo popolnoma propadel, ker bi ta ne imela sredstev, da bi ga za promet v redu vzdrževala. «Vi, Jugoslovani, bodite hvaležni Italiji, da vam je odvzela Primorje, ker ste se tako rešili dveh nevarnosti in ker se je tako vaša država konsolidirala.» Se je li treba še dalje pečati s knjigo tega nesramneža?

Kakor so bili Madžari pred svetovno vojno fascinirani od takih randičevskih knjig in so mislili, da je — Bog jim odpusti! — pol Evrope madžarske, tako so tudi Italijani zapadli v to pomoto. Kadar pa se razpoči italijanski globus — kakor se je razpočil madžarski in avstrijski — tedaj bodo šele izprevideli, da so se bili vse preveč napihovali.

Dr. A. Gavazzi.

Kronika.

Opera. Otvoritveno *Prodano nevesto* je podal Balatka vedro in veselo, brez kapelniških ekstravaganc, pa tudi brez kapelmajstrske pedanterije. Za uverturo gre njemu in orkesturu posebej priznanje. Na odru je prednjačil *Betetto*, ki je s svojim skoraj pregrotesknim *Kecalom* ohranil pri dobri volji

¹ Tako imenujejo sosednji Hrvati ostanke staroromanskih prebivalcev v jugozapadni Istri (Bal, Sisan, Galežan i. dr.).